

METSÄHALLITUS

Sodankylä kulttuuriperintöinventointi 2010 Tielinjan Lokka - Mäntypää alueella

**Metsätalous
Taisto Karjalainen ja Inga Nieminen**

Metsähallitus asia 4914/41/2010

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

- Alue:** Tielinja välillä Lokka – Mäntypää Sodankylän kunnassa
- Aikaisemmat tutkimukset:** Yhdystie välillä Lokka - Mäntypää on esitetty perusteluineen seutukaavassa, Pohjois-Lapin maakuntakaavassa ja Lokka – Koitelainen – Kevitsa osayleiskaavassa.
- Tutkimuksen laatu:** Arkeologinen ja kulttuuriperintöinventointi
- Kohteiden ajoitus:** Esihistoriallinen ja historiallinen
- Peruskartat:** 37232, 37411
- Maanomistaja:** Valtio/Metsähallitus
- Tutkimuslaitos:** Metsähallitus, metsätalous
- Tutkijat:** Taisto Karjalainen, Inga Nieminen
- Kenttätyöaika:** 12.7. – 16.7.2010.
- Löydöt:** -
- Kuvat:** © Metsähallitus.
- Inventointiraportin sivumäärä:** 6
- Liitteet:** -
- Alkuperäisen inventointiraportin säilytyspaikka:** Metsähallitus
- Kopiot:** Museovirasto arkeologian osaston arkisto, Museovirasto rakennushistorian osaston arkisto, Sodankylän kunta, Lapin Ely - keskus
- Kannen kuva:** Inga Nieminen inventoi. Kuvannut T. Karjalainen 2010.

TIIVISTELMÄ

Tehdessäni Metsähallituksen metsätaloudelle Posion kunnan metsätalousmaiden inventointia kesälä 2010, sain Metsähallituksen Itä-Lapin tienrakennusesimieheltä Martti Rakeelta pyynnön inventoida tielinja Sodankylän kunnassa välillä Lokka – Mäntypää.

Tielinja-hanke oli ollut vireillä jo useita vuosia, mutta kulttuurikohteiden inventointia ei alueelta ollut tehty. Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan alueelta ei tunnettu aikaisempia muinaisjäännöksiä, eikä kulttuurikohteitakaan alueella tiedetty sijaitsevan.

Tielinja päätettiin inventoida 12.7 – 16.7.2010 – välisenä aikana. Kenttätyö tehtiin kävelemällä osittain tielinjan alue kahden tutkijan voimin. Osassa tielinjaa kulki talvitien pohja tai metsäautotie ja nämä osuudet inventoitiin mönkijällä.

Inventoinnissa ei havaittu tielinjalla tai sen läheisyydessä muinaisjäännöksiä tai kulttuurikohteita, joten tulosten perusteella tien rakentamiselle ei ole estettä.

1. SIJAINTI JA LUONTO

Inventoinnin kohteena ollut tielinja sijaitsee Koitelaisenkairan ja Lokan tekoaltaan välissä, Sodankylän kunnan pohjoisosassa. Tielinja kulkee itä – länsi – suuntaisesti Viuvalojoen laaksossa Maaseljän, Karinkiseljän ja Kaitaseljän pohjoisrinteillä, josta se kulkee Viuvalo-ojan yli Palosokan itäpuolelle. Toteutuessaan tiehanke toisi suoran yhteyden Lokan kylästä nelostielle.

Viuvalonjokilaakso on enimmäkseen suota. Edellä mainittujen selkien rinteet ovat kivikkoista moreenimaata, jossa kasvaa kuusikkoa. Alueen kasvillisuusluokka on tuoretta kangasta, kuivahkoa kangasta ja kuivaa karukkokangasta. Metsien kasvatusluokka on joko uudistuskypsää metsää tai taimikkoa.

2. TIELINJA

Tien pituus Lokasta valtatie 4:lle on noin 47 km ja rakentamattomaa tieosaa on 24,1 km. Tie on tarkoitettu rakentaa metsäautotienä, jonka ajopinnan leveys on 4,5 m kohtaamispaikkalevennyksin. Metsähallitus on Sodankylän kunnan toimeksiannosta tehnyt rakentamattomasta tieyhteydestä rakentamissuunnitelman ja laatinut tienrakennuksen ympäristölomakkeen. Tiehen sisältyy siltoja ja rumpuja, joista Lapin ympäristökeskus on antanut tarvittavat aukkolausunnot. Metsähallitus on laatinut uuden tieosan rakentamisesta kustannusarvion vuonna 2004.

3. TUTKIMUS

Tielinja oli valmiiksi merkitty maastoon taakoituksella. Taakoituksen paalut sijaitsivat tien keskilinjalla. Tien rakentaminen vaatisi keskimäärin 15 metrin leveän alueen, joten inventoinnissa pyrittiin tekemään havaintoja noin 30 metrin levyiseltä kaistalta keskilinjaa suuntaisesti.

Inventointi aloitettiin lännestä Mäntypään puolelta, jossa valmista tielinjaa oli Lauttiselkään saakka. Lauttiseljästä Viuvalonlatvakankaille tielinja inventoitiin kävelemällä. Tielinjalle johti muutamia metsäautotien uria, joita pitkin alue päästiin tarkastamaan kattavasti. Tämän ensimmäisen inventointiosuuden maasto oli osittain hiekkakangasta, joka oli koko alueen potentiaalisinta muinaisjäännösalueita. Viuvalonlatvakankaan ja Viuvalojoen välinen maasto ajettiin länsipuolen osalta mönkijällä.

Linjan itäosan inventointi tehtiin Palosokasta Viuvalojoelle mönkijällä. Maasto oli erittäin vaikeakulkuista. Heti Palosokan länsipuolella mönkijä upposi useaan otteeseen Hillaräme – nimiseen suohon ja kulkupelin irrottaminen vaati useita työtunteja. Kaitaseljän- ja Karinkiseljän maasto oli paikoin erittäin kivistä ja osittain ojitettua ja muokattua, mikä teki siitä vaikean kulkea mönkijällä.

Tielinja käytiin läpi viikossa ajalla: 12 – 16.7.2010. Viikon tarkastus linjalla katsottiin riittäväksi, koska koko suunnitellun linjan alue käytiin läpi.

4. TULOKSET

Inventoinnissa ei tavattu yhtään muinaisjäännöstä tai kulttuurikohdetta. Alueen maasto on suurelta osin suota, joka on epätodennäköistä muinaisjäännösalueita ja toisaalta suoturpeen alta on lähes mahdotonta havaita muinaisen toiminnan merkkejä. Suon ulkopuoliset linjan alueet olivat osaksi kivistä vaaran rinnettä tai vaivaisen varvikkoa, joka kasvoi paksussa kunnassa. Myös tällainen maasto on vaikeaa kohteiden havainnoinnille ja epätodennäköinen esiintymiselle. Kyseisessä maastotyyppissä voisi esiintyä lähinnä pyyntikuoppia tai rakkapurnuja, mutta niitäkään ei tielinja osuudella ollut.

Inventoinnissa ei havaittu muinaisjäännöksiä tai kulttuurikohteita, joten niiden osalta tien rakentamiselle ei ole estettä.

Helsingissä 13.10.2010

Taisto Karjalainen

Tielinjaa Lauttiseljässä

Tielinjan maastossa kasvoi kynttiläkuusia ja vaivaiskoivuja paksussa kunnassa.

Lokka – Mäntypää tielinja

